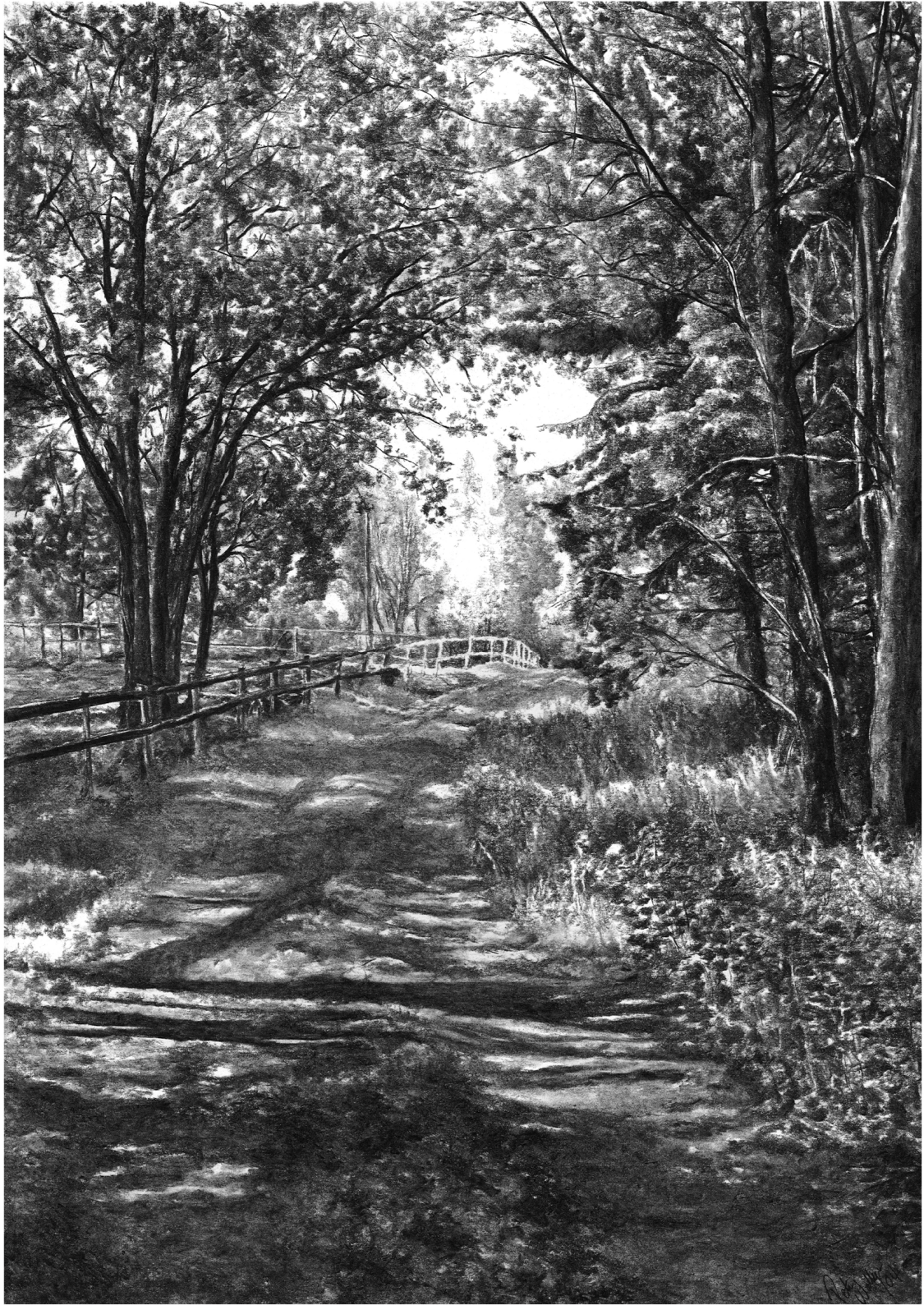

Hembygds - nytt

2018 nr 1

Hembygds - nytt

Medlemstidning för Forshaga Hembygdsförening
Ges ut två gånger per år

Tidningsgruppen

Gunnel Johansson, Annika Jonasson, Cissi Leibring och Lennart Jonsson

Hembygdsgården:

Adress: Södra Lagerlöfsgatan 46, 667 33 Forshaga
Öppen vardagar kl 9 till 13

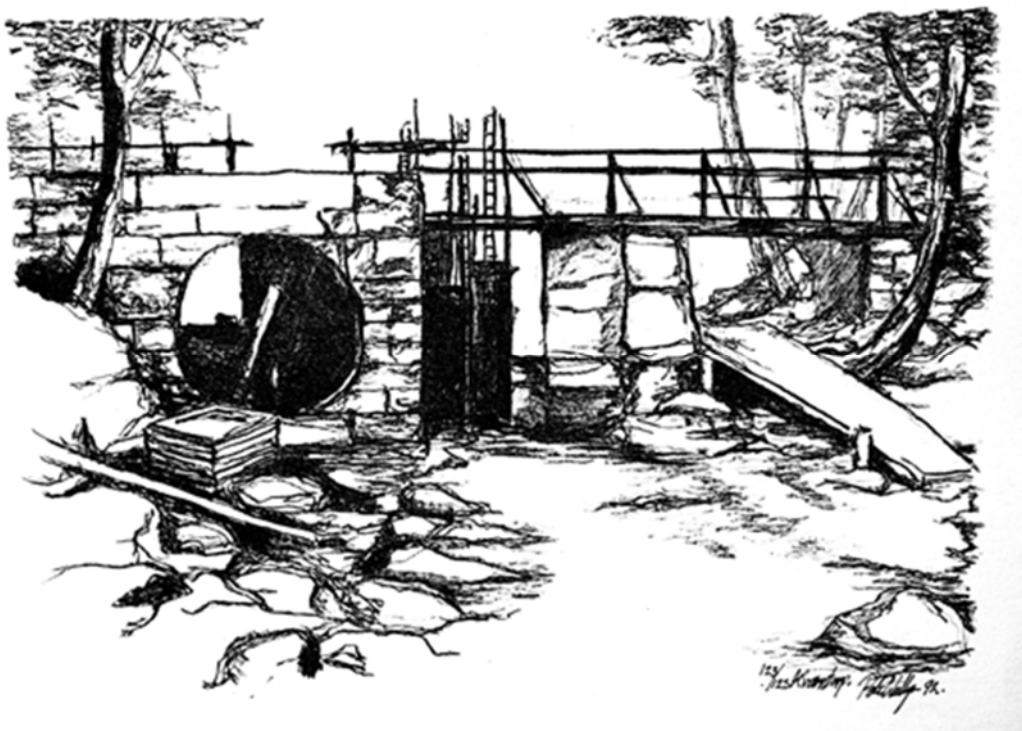
Bokning av lokal 054-87 36 48 vardagar kl 9 – 13.

Medlemsavgift 100 kr, för familj 150 kr.
Plusgiro 57 64 84-0 eller Swish 123 042 72 86

E-post: info@hembygdforshaga.se
Facebook: Forshaga hembygdsförening
Hemsida: hembygd.se/forshaga
hembygdforshaga.se

Omslagsbild: *Hästhagen på Löved, kolteckning av Peter Wallgren*

Nedan: Kvarntorpsån av Peter Wallgren, litografi som beställdes av Tetra Pak

Ordföranden har ordet

Sara Nilsson

Nu har jag varit ordförande i vår förening ett helt år och fått förtroende av årsmötet att vara det ytterligare ett år. Det känns fortfarande väldigt spännande och roligt och det är väl därför jag tycker att tiden gått så fort. Alla aktiva i föreningen gör ett fantastiskt jobb och det gör också våra anställda. Vi kan alla vara stolta över det arbete som läggs ner på vår hembygdsgård.

Den 17 mars deltog jag i en studiedag på residenset i Karlstad som Värmlands hembygdsförbund anordnade. Dagens tema var "Hembygdens barn och unga".

Vi fick höra Eva-Lis Sirén berätta om folkskolans 175-årsjubileumsutställning och Viktoria Hallberg från Sveriges Hembygdsförbund berätta om skolans läroplan och våra möjligheter att vara en del av undervisningen. Vi fick också höra några föreningar som berättade om hur de jobbar med barn och unga. Jag berättade om våra familjedagar som vi anordnar i samarbete med Forshaga kommun.

När det gäller ett organiserat samarbete med skolan så har vi stora utvecklingsmöjligheter och här finns det också stora vinster för både skolan och oss. Mycket spännande! Nu ser jag fram mot ett nytt verksamhetsår med många roliga arrangemang och spännande möten på Hembygdsgården Bråtarna.

Hälsningar Sara

Örtagården

Ett stort tack till alla "örtagårdsarbetare" som under två somrar förvandlat den igenvuxna örtagården till en praktfull botanisk oas vid Skifwegården.

Förhoppningen är att ni tar hand om den även kommande sommar.

Utan er hjälp skulle den snart växa igen och förlora sin prunkande skönhet.

Föreningen bjuder som vanligt deltagarna på kaffe och smörgås.

Örtagårdsdagar sommaren 2018:

21 april - 12 maj - 26 maj - 2 juni - 16 juni - 30 juni

14 juli - 28 jul - 18 aug - 8 sept - 29 sept.

Peter Wallgren

av Gunnel Johansson

I förra numret av "Hembygdsnytt" fanns två kolteckningar som illustrationer till sagan om Trollgumman som stal julöl vid Löved. Konstnären som gjort dessa teckningar heter Peter Wallgren och han har sitt hem och ursprung nära Brattberget där trollgumman bodde en gång i tiden.

Peter föddes 1969 och redan som mycket liten började teckningar växa fram från pennan i hans hand. Så småningom när det blev dags att börja skolan ville Peters penna inte vila. Fanns det inte ett papper tillgängligt blev hans skolväsk fylld av teckningar. Den store pedagogen Sten-Harald Reimer fann då på en lösning för att skolväskan inte skulle bli helt fylld av Peters små konstverk. Varje morgon innan skolan började tejpade Sten-Harald fast ett stort papper på Peters väsk och varje eftermiddag tog han bort papperet. Nästa dag var det dags för samma procedur. Kanske alla dessa små konstverk finns bevarade någonstans i skolans gömmor.

Tidigt började också musiken bli en viktig del av Peters liv. I fantasin uppfann han olika musikgrupper och till dessa tecknade han sedan fiktiva skivomslag. Så småningom började han tillsammans med kompisar, starta verkliga musikgrupper. En av deltagarna blev så småningom en annan konstnär från Forshaga, John Lundqvist. Musikgrupperna med Peter och John uppträdde på fritidsgårdar, marknader, lastbilsflak och i Forshaga Folkets park. Peter var vokalist och John spelade gitarr.

Ovetande om varandra hade Peter och John sökt till Kyrkeruds folkhögskola. Där fick de två års utbildning i bland annat bild och form, text, skulptering och slöjd. Efter Kyrkerud gick Peter en två-årig grafisk utbildning på Göteborgs konsthögskola, som då var dansk-svensk och hette Hoveskous målarskola. Efter den utbildningen fick han flera grafiska och litografiska uppdrag. Bland annat en litografi i nummerad upplaga av 125 exemplar föreställande Kvarntorpsån, beställda av Tetra Pak som gåvor till medlemmar i Tetra Paks konstklubb.

Samma år som Peter började på Kyrkerud, började han också arbeta på Forshagas kommunkontor. Hans konstnärliga anlag togs tillvara genom teckningar och layout för kommunens affischer om olika evenemang. Detta arbete utförde han på skollov och lediga stunder under sina utbildningsår på Kyrkerud och i Göteborg. Peter kommenterade vid vår intervju att han troligen är en av dem som nu arbetat längst tid på Forshagas kommunkontor.

Peters huvudsakliga syssla är att sköta kommunens tryckeri och repro men han illustrerar fortfarande en del material, mycket går nu att framställa med hjälp av datorn, men ganska ofta behövs teckningar som måste utföras för hand av Peters skickliga händer. T.ex. bilder med utfarter från villor som visar hur höga häckar får vara utan att hindra sikten.

Från 1989 började Peter också anlitas för att göra layout och omslagsmålningar till musikskivor. Först kom uppdragen främst från lokala artister och grupper, sedan började fler och fler skivbolag anlita Peter.

Snart började också bokförläggare anlita Peter, både för layout till bokomslag och för illustrationer i böcker.

Bernhards förlag har ofta anlitat Peter och hos dem är Jan Gustafsson en av de författare som har Peters bokomslag och layout på ett flertal böcker. För att nämna några: Värmlandspoliser berättar, 1930-2000 talet - En bruksort i förvandling - Deje och Ullerudsbygden.

Exempel på andra författare som också har Peters layout är Karin Branzells Finnbygdspredikanten och Göte Fax böcker "Inget är oss främmande" och "Värmlänningar berättar".

Ett bokomslag av Peter Wallgren. Originalen är i fyrfärgstryck.

Så till historien om Lövedsboken där också jag är inblandad. Peter har som jag tidigare berättat, sitt hem och sitt ursprung på östsidan av Brattberget. På Brattbergets västra sida ligger Löved med sin vackra natur och sin rika historia. Sedan jag blev Forshagabo har jag ofta sökt mig dit.

Så småningom började en längtan växa att skriva om allt det vackra och spännande som fanns där. Men det skulle ju inte vara något med bara ord, det behövdes vackra illustrationer för att göra Löved rättvisa. Jag visste att det fanns en skicklig konstnär och fotograf som hette Peter Wallgren. Bära eller brista, jag tog mod till mig, uppsökte Peter och frågade om vi skulle göra en bok om Löved tillsammans. Till min stora överraskning och glädje gick han med på det. Peter ritade ett stort antal underbara kolteckningar till mina berättelser. Vi vandrade vid Löved och Peter fotograferade alla vackra blommor, ibland i sällskap med en

Hembygds -nytt

mängd mygg nere i hasseldungen. Så småningom blev boken klar med Peters vackra layout och illustrationer. Det roligaste och mest spännande arbete jag upplevt. Tack Peter för att jag fick möjlighet att förverkliga drömmen om Löved.

Peter Wallgren skapar en av sina kolteckningar

Motiv från Norra Hyn

Gamla konamn i Skived

av Katharina Leibring

Nu för tiden finns inga mjölkkor i Skived. Annat var det när jag var barn på 1960-talet, och går vi längre tillbaka fanns kor på varje gård och torp. Genom bouppteckningarna, detta fantastiska titthål in till våra förfäders och förmödrars vardagsliv, kan vi än idag faktiskt se vilka namn många av dessa kor och oxar hade. Hur kommer det sig? Jo, djuren var värdefulla, och för att underlätta fördelningen vid arvskiftena var det praktiskt att använda namnen istället för att ge långa beskrivningar av djurens utseende.

Långt över tusen olika konamn och flera hundra oxnamn är kända från 1700- och 1800-talens Skandinavien. Vissa namn återkommer i många områden men en hel del namn är lokala eller dialektala. Att det finns så många namn vittnar om djurens stora betydelse. Namnen utgick ofta från kons utseende och beskrev hennes färg, typ av teckning, om hon hade horn eller inte, och andra kroppsliga drag. Men där fanns också namn som visade på när kon var född eller var hon var köpt. Många namn är berömmande, kanske givna i en förhoppning att namnbäraren skulle bli snäll eller vacker. Till skillnad från på 1900-talet hade mycket få kor personnamn. Däremot kunde tjurar och oxar uppkallas efter personer och deras namn liknade ibland efternamn eller soldatnamn.

År 1789 var ett sorgens år på en av gårdarna i Skived. Matmodern Brita Olofsdotter och husbonden Måns Svensson avled med några månaders mellanrum. Till gagn för eftervärlden har vi därmed två bouppteckningar där nästan samma bohare – och kreatur – förtecknas.

Totalt är tretton kor och fyra kvigor namngivna. Dåtidens stavning varierade kraftigt som vi vet, men med modern stavning hette de Blekros, Bruna, Brungås, Enlanda, Fagerros, Gullfjädra, Gullgås, Gullros, Kolla, Krona, Månros, Nygås, Ringros, Rödgulla, Stjärna, Söndagsmöa och Vithuva. Dessutom fanns oxen Ring och fyra stutar med namnen Kronberg, Rödkind, Saldräng och Stjärnberg.

Av namnen ser vi att djuren hade olika färger och färgnyanser: blekröda, bruna, gulröda och röda, och att de också var brokiga. Hos Stjärna och Stjärnberg anar vi en fläck i pannan. Saldräng hade nog ett stort sadelformat mönster över ryggen medan Ring och Ringros hade en ringformig teckning. Kolla var sannolikt hornlös, även om ordet kultig var vanligare i dialekten, och Vithuva hade förstås vitt huvud. Namnen Söndagsmöa och Månros syftar på veckodagen när djuret föddes. Nygås kan ha varit född vid nymåne eller vara inköpt till gården.

Fagerros är ett berömmande namn, medan det underliga Enlanda möjligen är en skrivform av det vanligare konamnet Änglanda. Det kan syfta antingen på England (vissa kor sades vara av engelsk ras) eller på ordet äng.

Vad har gåsen att göra i namnen Brungås, Gullgås och Nygås? Det är inte direkt den vanliga fågeln som ligger till grund, utan snarare den gås som finns i ordet smörgås. Den gåsen är från början en liten smörklimp, och ordet har förmodligen uppkommit eftersom man har liknat de små klimparna som flyter upp vid kärningen

Hembygds - nytt

vid guppande gäss. Smöret var en dyrbarhet, och ordet gås kunde i äldre tid också användas om något dyrbart. Korna producerade mjölken som gav gåsarna, och det ligger nära till hands att se ordet gås i namnen som ett berömmande ord för just ko. De här konamnen var mycket vanliga i såväl Sverige som Norge och Svenskfinland i äldre tid, och vissa namn levde kvar långt in på 1900-talet.

De olika kreatursnamnen i Britas och Måns bouppteckningar gör att vi för en kort stund har kunnat kika in i en Skivedsladugård för närmare 230 år sedan. Vi kan se djuren framför oss, den store Ring, Gullfjädra och Vithuva, och glädjas åt att vi sena tiders barn genom arkiven och våra föregångares noggrannhet kan få sådana glimtar in i vår historia.

Katharina Leibring

Källor:

Karlstads häradsrätts arkiv. Bouppteckningar 1737–1792. Fritt tillgängliga via Riksarkivets digitala forskarsal.

Katharina Leibring: Sommargås och Stjärnberg. Studier över svenska nötkreatursnamn. Uppsala, 2000.

1. Rörig gås	15. 16.
1. Lito Gullfjädra	4. 16.
1. Lito Ring	4.
1. Lito Gullfjädra	4.
1. Lito Ring	4.
1. Lito Gullfjädra	4.
1. Lito Ring	4.
1. Lito Gullfjädra	4. 16.
1. Lito Ring	4. 16.
1. Lito Gullfjädra	2.
1. Lito Ring	4. 16.
1. Lito Gullfjädra	4. 16.
1. Lito Ring	4.
1. Lito Gullfjädra	40.
1. Lito Ring	1.

Utsnitt ur bouppteckning efter Måns Svensson, Norra Skived, 10 juni 1789.

En skidtur i Skivedsskogen

av Cissi Leibring

Jag hade i flera år gått och längtat efter att kunna ta en skidtur mot Skivfallet och Ås i Alsters socken. Men det har varit snöfattiga vintrar, och åren har bara gått, utan att jag kunnat få skida iväg.

Men så i år kände jag att nu borde det fungera. Jag tog mig en semesterdag, solen sken och det var bara några få minusgrader. Nu gäller det att passa på, tänkte jag och packade ner fika och fårfällen i ryggsäcken. Jag tog bilen till parkeringen vid elljusspåret vid hembygdsgården. Där blev jag lite ställd, då det inte fanns några skidspår alls kvar. Det hade varit töväder och jag fick höra att det skulle göras spår om några dagar, då det väntades in mer snö. Men jag sa att jag provar att åka på skaren och så vinglade jag iväg på det glatta, hårda istäcket. Första stoppet gjorde jag i Haga. Där ställde jag mig en stund och tänkte på hur det troligen såg ut innan kommunen tvångsflyttade iväg de stackarna som bodde i Hagastugan. Jag tycker det är underligt att stugan inte kunde fått vara kvar och paret som bodde där kunde fått bott kvar i sin älskade stuga. Det hade väl kunnat vara både ett elljusspår och Hagastugan kvar. Det var med visst vemod jag körde där ifrån och tänkte på hur tragiskt det måste vara att bli ivägflyttad utan att själv vilja. Ja, så hårt är livet ibland.

Så korsade jag ängsmarkerna, som fortfarande inte låtit sig växa igen, utan det är ett fint öppet landskap i Haga. Jag hittade en öppning i skogen och skidade in och försökte tänka ut hur jag skulle ta genaste vägen till skogsbilvägen som går söderut genom skogen. Det blev flera stopp vid både frusna och icke frusna bäckar. Så tog skogen slut och jag stod plötsligt i en avverkning. Men tursamt nog var det så hård skare att jag kunde lätt ta mig fram över ris och runt om stubbarna.

Så kom jag upp på skogsbilvägen och började min färd söderut. Det blev en spännande färd. Inga skidspår fanns här heller och det var bäckar, blöthålor och nedfallna träd. Men jag var envis som en åsna. Jag skulle ta mig fram. Allra först hade jag följa av spår från både ryttare och fotgängare som varit och gått innan mig. Men när jag kom till vändplatsen efter några km, ja, då tog alla spår slut. Då fick jag förlita mig på att komma ihåg var vägen mot Skivfallet går. Det blev ännu mer bäckar och jag hade ett redigt bestyr med att lyckas kliva över de som inte var igenfrusna. Jag tänkte att ser någon mig nu, så tror de att jag är rent av tossig. Det blev svåra balanskonster för att inte hamna pladask i bäckarna. På ett ställe fick jag ta av mig skidorna och göra ett galant hopp, eller jag försökte i alla fall och fick bakåtvikt och vevade med armarna, men tursamt nog fick jag fatt på en gren som jag krampaktigt höll mig i och återfick balansen och jag kom över. Pust! Det hade varit riktigt otrevligt att hamna raklång i ett iskallt vattendrag.

Så efter ca 5-6 km kom jag till ett vägskäl och jag stod och grunnade om jag skulle ta till vänster, men efter en titt på kartan, förstod jag att då skulle jag troligen hamna på Åsmossen, så jag tog vägen mot höger istället. Vilken lycka, när jag fick se torpskylten för Östra Skivfallet. Här kunde jag läsa på skylten: ”Upptaget 1861 av

Nils Svensson f. 1836. Hustru Stina Cajsa Nilsdotter f 1830. Siste brukare 1920-40 Karl Emil Jonsson och hustru Lovisa. Stugan revs i slutet av 1940-talet. Forshaga hembygdsförening”.

Jag blir så glad över dessa skyltar som finns uppsatta. Det är intressant och viktigt att vår historia inte glöms bort. Jag brukar alltid när jag stöter på en torpskylt, stanna till och tänka på de som levt och brukat stället. Vilket slit det måste ha varit, men samtidigt även en skön tystnad. Något som vi i nutiden inte har så gott om längre.

Det är också skönt när man stöter på en skylt, att man får klart för sig var man mer exakt befinner sig. Jag blev extra glad över denna skylt, för nu visste jag att Skivfallet var nära. Jag minns min förra gång jag skidade här. Då var Allan som äger Skivfallet hemma och jag blev bjuden på varm saft och bulle, och det blev mycket prat om gamla tider. Allan berättade även om hur min far Åke Leibring hade kommit och hälsat på honom över skogen. Ja, det är så trevligt att se detta fina torp som ligger där som om det vore i en egen oas mitt i skogen. Den här gången var ingen hemma och jag satte mig på trappan och tog fram mitt fika. Det smakade ljuvligt efter en sådan skidtur som jag gjort och solen sken från en klarblå himmel.

Efter fikat skulle jag bege mig mot Ås, men jag tvekade lite, då jag inte visste vilken väg jag skulle ta. Men så fick jag se spår och jag blev lättad. Det är nog folk från Ulvsby som gått där, tänkte jag och skidade dit. Men det var inga folk, det var allt fru älgko med kalv som spankulerat på stigen. Som tur va, var det den rätta vägen ner till Ås-jala (Ås-gårderna). Nu visste jag rätta vägen. Jag tog och följde bäcken som rinner mellan Åsmossen och gårderna, men det blev flera provningar då det var flera tvär-bäckar att ta sig över. De var frusna, men knakade oroväckande, men det gick bra. Solen fortsatte att flöda och det var som balsam för både kropp och själ att stanna upp och bara låta sig lapa i sig god solvärme. Men nu hade jag varit borta över tre timmar och jag kände att jag måste skida vidare.

Det är vackra gårdar som man skidar förbi på håll i Ås och det är inte ofta man är i dessa trakter så det var mycket intressant att se på. Till slut kom jag fram till banvallen och när jag väl klättrat mig uppför till Klarälvbanan, upptäckte jag att det var snöpligt dåligt med snö där. Nu var jag också rejält trött efter mina strapatser, så jag tog upp mobilen och ringde min käre make och frågade om han ville hjälpa sin strandsatta fru. Jag är i Ås, sa jag och log.

Mikael var snäll och hämtade mig och det var riktigt skönt att få vila både fötter och armar. När jag sen kom hem, tog jag och ringde Allan och berättade att jag varit till Skivfallet och lånat trappan för att fika på och att allt såg bra ut med huset och skidspåren som blivit var efter mig. Han blev så glad över hälsningen och det blev ett fint samtal och mycket intressant om gamla tider.

Ja, se detta blev en riktigt härlig skidtur och jag fick allt träningsvärk i flera dagar efteråt, men det var det verkligen värt. Att åka skidor rakt ut i terrängen, det är grejer det. Det kan klart rekommenderas. Man behöver egentligen inte bege sig så långt bort för att få fina äventyr.

Efterlysning:

Bilder på gamla torp

Hembygdsföreningen har under många år sålt boken ”Torp och torpminnen i Forshaga-bygd”. Boken kom till som ett torpinventeringsprojekt som inleddes 1978 på förslag av Albert Jansson. Den första torpgruppen, som utförde både studier och fältarbete, bestod av Arne Boström, Åke Leibring, Tryggve Larsson och Bjarne Magnusson. Senare tillkom Allan Johansson, Birgitta Forsberg och Bertil Nielsen. Efter 10 års arbete sammanfattades resultatet i boken som gavs ut i mars 1989. Den blev mycket uppskattad, så en ny upplaga gavs ut år 2000.

Nu är alla böcker slut och vi planerar åter en nyutgivning. Men boken ska moderniseras och kompletteras så att den blir aktuell fram till våra dagar. Vi vill också ha med fler bilder på gamla torp. Därför efterlyser vi foton, helst originalfoton, på torp och torpmiljöer från Forshaga som vi kan få fotografera av. Även de som bodde i torpen är intressanta på bild.

Har du något foto på ett torp eller äldre byggnad som kanske varit torp så blir vi väldigt glada om du kontaktar oss.

Ring 054-87 36 48 så svarar Harriet eller maila till lennart-jonsson@hotmail.com

Ett bra exempel på en torpbild; Malistorpet kallat efter Malin Olsdotter i mitten med sönerna Vilhelm och Melker. Kallades också Piparängen.

Bergdisa

av Gunnel Johansson

I Flatöboken, en gammal isländsk skrift, berättas om Bergdisa, som var dotter till Tori Jotun konung av Wärmannaland. När Raumar, som var småkung i ett rike i södra Norge, bjöds till fest hos Tori Jotun träffade han Bergdisa och tyckte uppstod. De fick så småningom tre söner Björn, Brand och Al. Brand fick växa upp hos sin far Raumar och fick så småningom ärva Gudbrandsdalen. Björn fick Raumsland i sydligaste Norge och Alf, som bodde kvar hos sin mor Bergdisa, fick ärva allt land norr om Vänern. Detta rike kallades Alfheim.

I en geografibok från 1700-talet, skriven av Erik Tuneld, står det om Värmland. ”Det har i hedendomen varit ett särskilt Konunga-Rike. Af Wärmelands Konungar märkas, Konung Raumar Toresson, hvars gemål hette Bergdisa, en dotter av Tori-Jotun af Wärmannaland”.

Sagans Bergdisa

I sagans värld blev Bergdisa en jätteflicka. Hon bodde i Brattberget vid Löved med sin far och mor, jättarna Tori Jotun och Eyftry. Det märkliga med Bergdisa var att hon inte liknade jättefolket. Hon såg ut som en människoflicka och inte bara det, hon var i människoögon en riktig skönhet med sitt långa ljusa hår. Det enda som kunde avslöja att hon inte var av människosläkt var att hon hade svans.

En dag möter Bergdisa en människopojke. Han förtrollas av den vackra flickan och hon blir kär i honom. Inte anar pojken att Bergdisa är av jättesläkt, för svansen har hon nogsamt bundit upp under kjolen.

De fortsätter att träffas, tills allt en dag får ett tvärt slut, för när de kramas som allra mest lossnar bandet som svansen är uppbunden med och Bergdisas hemlighet är avslöjad. Den skräckslagna pojken rusar därifrån och Bergdisa vandrar gråtande hem till Brattberget.

Tori Jotun och Eyftry blir mycket bekymrade när de dag efter dag upplever Bergdisas sorg och besvikelse. En resa till släktingarna vid Torsberget kanske ska få hennes tunga sinne att lätta. Sagt och gjort, Bergdisa går med på att resa till Torsberget.

När hon varit där några dagar kommer det fint besök från Norge, jättepojken Björn. Det dröjer inte länge förrän Bergdisa blir kär på nytt, nu i den ståtliga Björn, för även om hon liknar en människoflicka är hon ändå en jätteflicka, med en jätteflickas känslor. Men åter får hon uppleva sorg och besvikelse. Björn besvarar inte hennes känslor, en jätteflicka som liknar en människoflicka är ingenting för honom. Bergdisa får återvända hem till Brattberget, ännu mer sorgsen än hon var när hon reste. Tori Jotun och Eyftry flyttar så småningom till de stora skogarna norrut, där människorna ännu inte har erövrat allt. Men Bergdisa, varken jätte eller människa, stannar kvar. Hon sitter högst upp på Brattberget, gråter och kammar sitt gyllene hår. Av hennes tårar bildas en liten rännil. Om du följer den uppför Brattberget kan du kanske få se henne, men det är bara möjligt om du är en sagomänniska.

Att kunna se med fantasiglasögon

av Gunnel Johansson

För några år sedan berättade Lennart Jonsson i Hembygdsnytt om en mytisk vandring efter motionsslingan i Skivedsskogen ovanför Hembygdsgården. När man vandrar där överraskas man av märkliga varelser i skogen. Där gömmer sig troll, träd med uppspärrade ögon, eldsprutande drakar, med flera märkliga ting. Lennart avslutade med en undran, hur hade allt detta dykt upp borta i Skivedsskogen? Måne Pettersson varit i farten, några hade också sett fru Pettersson, som trollkärning.

Vi måste verkligen få veta hur allt detta kunnat ske, så en dag gjorde jag ett besök hos Maggan (Margareta) och Lars Pettersson på Enåsen.

Maggan och Lars flyttade till Forshaga 1972. Maggan började arbeta som förskollärare och Lars körde SWE-buss. De bosatte sig nära skogen och den blev som ett andra hem för dem.

Sagan om den elaka och snälla draken

Ett tema-arbete på den förskola där Maggan jobbade blev själva bakgrundsiden för henne hur man kunde ta på "fantasiglasögon" och göra skogen till ett spännande äventyr för barnen. Temat var hämtat utifrån Elsa Beskows bok "Resan till landet längesen".

Äventyret började med att barnen fick höra sagan om "Resan till landet Längesen". De fick också veta att nu hade den elaka draken kommit flygande till Skivedsskogen. Något måste göras för att draken skulle bli snäll. Kanske kunde barnen hjälpa till.

En vandring planerades och förberedelser gjordes. Maggan och hennes arbetskamrater klädde ut sig till olika sagofigurer. En av dem gick i förväg utklädd till den hemska elaka draken.

En lång mosklädd stam, som skulle bli den snälla draken, hade placerats bland buskarna. Gömd under en gran satt Lars beredd att avlossa smällare. Så vandrade de iväg med den förväntansfulla skaran småtingar upp till Skivedsskogen.

När de kommit en bit in i skogen dök den hemska elaka draken upp. Barnen fick veta av en häxa att enda sättet att få draken snäll var att de dansade i ring runt honom. Mitt under dansen hördes några häftiga smällar, den elaka draken sjönk ihop och försvann och i stället låg där en mossgrön snäll drake och vilade ut efter förvandlingen.

Historien bakom skogsvarselerna.

När Maggan upplevde barnens förtjusning över skogsäventyret kom idén att skapa något mystiskt och lockande som alltid skulle finnas i Skivedsskogen och som skulle vara lätt att besöka.

Så med hjälp av de märkliga "fantasiglasögonen" förvandlades kvistar, stenar, träbitar, färger, tygbitar m.m. till mystiska figurer i skogen runt motionsslingan vid Hembygdsgården.

Hembygds -nytt

Där sitter skogsvätten under ett granristak, han vaktar skogen och tänder sin lykta när det börjar bli mörkt. Lillebror storfiskaren har just dragit upp en fisk. Halvmeterhöga stubbar efter en avverkning har blivit en kör och inte långt därifrån dansar små älvor i skogsgläntan. I träden finns ugglor och domherrar och vid vägkanten har Skogsexpressen stannat, med en skylt som förklarar att den startar varje skogstimme.

Efter halva motionsrundan kan man vila på Årstidsbänken. På vintern får man sällskap av tomten och när våren kommer sitter små vårblommor där. På sommaren finns där en midsommarstång och när det blir höst står Gubben Höst bredvid bänken med kratta och kvast.

Maggan och Lars tar ofta på sig "Fantasiglasögonen" och skapar nya figurer. De ger aldrig upp fast det ofta måste lagas och förnyas. En gång kom Lars hem med andan i halsen och ropade "allt är borta". Nästan allt hade försvunnit utom den stora bilen av sten och den flera meter höga jätten. Genom efterlysning på Facebook hittade en kvinna allt det stulna i skogen utanför Kil. Med polisens hjälp kom allt tillbaka. Det mesta var trasigt och måste lagas men med mycket arbete kom det på plats i Skivedsskogen igen.

Inspiration har hämtats från flera håll. Bland annat träffade Maggan "Vildhjärta" Maria Westerberg, när hon hade utställning på hembygdsgården med sina fascinerande skogsskulpturer gjorda av grenar, trädrötter och kvistar. En annan inspirationskälla har trollmålaren Rolf Liedberg varit. Men den finaste inspirationskällan är nog i alla fall att få höra barn säga till sina föräldrar "kan vi inte gå ett varv till?"

En del vandrare runt slingan har bidragit med egna figurer. Från Molkom ringde en man och berättade att han hittat ett avverkat träd som såg ut som en trebent jätte och undrade om han skulle lägga jätten på en släpkärra och köra den till trollskogen.

Hembygds - nytt

Jätten var välkommen och står nu på högra sidan av motions-slingan alldeles vid startplatsen.

Maggan och Lars ser också till att grillelden tänds på helgerna och Lars kör upp skidspåren när snön har kommit.

Gunnar Hägglund är ytterligare en person som har tillverkat mycket sevärt i Skivedsskogen. Mellan motionsslingorna löper många stigar med välgjorda broar, gjorda av Gunnar. Varje bro har namnet från en bro någonstans i Sverige, där står också längden på den bron, till exempel Ölandsbron 6072 meter.

Maggan utsågs 2014 till Forshaga kommuns kulturstipendiat med motiveringen:

Margareta Pettersson

Margaretas engagemang för Skivedsskogen och motionsspåret vid Forshaga hembygdsgård är till glädje för de som går eller springer på spåret. Margaretas tomtar och troll lockar fram kreativiteten hos både ung och gammal genom egna berättelser som växer fram vid de olika stoppen längs med spåret. Margareta är en mycket värdig mottagare av Forshaga kommuns kulturstipendium 2014

Trollkören sjunger "Trollmors vaggvisa"

Ödetorpet

av Verner Karlsson

Jag sitter vid en torpplats
som heter Hagaberg
det är en vacker höstdag
med skogen klädd i färg

Stugan är ju borta
sen många många år
ett mossbelupet stenrös
är allt som återstår

Jag sitter här och tänker
på de som fanns en gång
nog var det hårt och slitsamt
och arbetsdagen lång

De bodde här i skogen
de hade inga krav
de levde av naturen
av det som jorden gav

Det var ju långt till grannar
och skola och affär
men det var helt naturligt
för dom som bodde här

Nu sitter vi och klagar
på både stort och smått
och har ju svårt att fatta
vi har det ganska gott